

Aangetekend

En vooraf per fax (070-3532096) en e-mail (griffie@denhaag.nl)

GEMEENTERAAD

Postbus 19157

2500 CD Den Haag

Den Haag, 5 november 2015

Geachte raad,

Hierbij dien ik namens de Stichting wijkoverleg Statenkwartier (verder: het Wijkoverleg) een zienswijze in tegen het ontwerpbestemmingsplan "Statenkwartier". Het Wijkoverleg heeft blijkens haar statuten ten doel 'in overleg met de bewoners een goed woon- en leefklimaat in de wijk te bevorderen en in stand te houden, alsmede het cultuurhistorisch karakter van de wijk te behouden.' Het Wijkoverleg Statenkwartier is derhalve, conform artikel 1:2, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht (verder: Awb), belanghebbende bij dit bestemmingsplan. .

1 Inleiding

- 1.1 Het Wijkoverleg is verheugd met het feit dat uw raad een nieuw bestemmingsplan heeft opgesteld voor de wijk de het 'Statenkwartier'. Het vigerende bestemmingsplan dateert van 1995 en was derhalve toe aan een 'update'.
- 1.2 Ook is het Wijkoverleg verheugd met het conserverende karakter van het bestemmingsplan. De wijk is immers een rijksbeschermd stadsgezicht (ex art. 35 Monumentenwet). Het Statenkwartier is een wijk met een sterk cultuurhistorisch karakter, die een prettige leefomgeving biedt met veel gemeentelijke- en rijksmonumentale gebouwen. Dit karakter van de wijk verdient bescherming. Dat uw raad dit oordeel deelt volgt ook uit de toelichting bij het bestemmingsplan. Zo wordt er geformuleerd: "*De waarden die ten grondslag liggen aan de aanwijzing van het gebied tot beschermd stadsgezicht worden met dit bestemmingsplan beschermd.*"¹
- 1.3 Het Wijkoverleg oordeelt positief over het zoeken naar een balans tussen de doorstroming van het autoverkeer en aandacht voor langzaam verkeer en vooral ook voor de leefbaarheid bij de verkeersroute Johan de Wittlaan / President

¹ Zie de toelichting bij de planregels, p. 7.

Kennedylaan.

- 1.4 Ook is het Wijkoverleg positief over het feit dat de verdichtingsregel van minimaal vijf bouwlagen langs doorgaande wegen in het Statenkwartier niet van toepassing is. Het Wijkoverleg acht dit, gelet op de status van het Statenkwartier als rijksbeschermd stadsgezicht, terecht.
- 1.5 Helaas constateert het Wijkoverleg dat de bescherming die het bestemmingsplan zou moeten bieden op een aantal andere punten fors tekort schiet.
- 1.6 Kort samengevat is het Wijkoverleg van mening dat flexibele regels ten aanzien van bijgebouwen, dakopbouwen en woningssplitsingen geen plaats hebben in een karakteristieke, oude wijk zoals het Statenkwartier. Dergelijke uit- en inbreidingen van woningen tasten het uiterlijk van de wijk aan en zijn derhalve in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Bovendien is nu al sprake van een zeer hoge parkeerdruk in de wijk, die door het toestaan van dergelijke uitbreidingen aan woningen of het splitsen van woningen (zeer aannemelijk) verder zal toenemen. Los hiervan heeft het Wijkoverleg nog een aantal afzonderlijke aan- en opmerkingen ten aanzien van het bestemmingsplan en de toelichting daarop. Het Wijkoverleg verzoekt het bestemmingsplan op al deze punten aan te passen en de benodigde nadere onderzoeken te doen.

2 Dakopbouwen en parkeerdruk

- 2.1 Het Wijkoverleg is verheugd dat uw raad concludeert dat in het Geuzenkwartier Zuid, Statenkwartier Midden en Statenkwartier Noord dakopbouwen niet (langer) zijn toegestaan. Helaas ziet uw raad wel mogelijkheden voor dakopbouwen in het Geuzenkwartier Noord en het Statenkwartier Zuid.
- 2.2 Wat betreft het Statenkwartier Zuid merkt het Wijkoverleg op dat het enkele feit dat er op sommige panden al een dakopbouw is gerealiseerd niet betekent dat het op de tussengelegen panden ook moet zijn toegestaan. Elke dakopbouw is immers een aantasting van het rijksbeschermd stadsgezicht en zou daarom niet toegestaan mogen zijn. Het gelijkheidsbeginsel reikt niet zo ver dat aan anderen eenzelfde (rechts)inbreuk wordt gegund. Een verdere aantasting van het rijksbeschermd stadsgezicht zou niet moeten mogen worden toegestaan door de gemeente. Zie ook artikel 36 Monumentenwet. Het Wijkoverleg verzoekt u ook hier de mogelijkheid van dakopbouwen uit het bestemmingsplan te halen.
- 2.3 Aanvullend hierop merkt het Wijkoverleg op dat één van de locaties waar uw raad dakopbouwen, met een vergunning, toe wil staan de adressen aan de Johan van Oldenbarneveltlaan 98 t/m 114 betreffen. Deze panden zijn rijksmonumenten. Een dakopbouw op dergelijke panden zal niet enkel het pand ontsieren, maar ook het beeld van de straat in zijn geheel aantasten. Gelet hierop is het aanwijzen van deze adressen met 'specifieke bouwaanduiding – dakopbouw 1' in strijd met de goede ruimtelijke ordening (artikel 3.1 Wro). Bovendien dient het bestemmingsplan conform artikel 36 Monumentenwet een beschermend karakter te hebben, nu het Statenkwartier een Rijksbeschermd stadsgezicht is. Door dakopbouwen toe te staan op rijksmonumenten verliest het bestemmingsplan zijn beschermende

waarde, dit is in strijd met artikel 36 Monumentenwet.

- 2.4 Alle straten waar dakopbouwen toegestaan zijn, betreffen 'karakteristieke bebouwing' voor het Statenkwartier.² Het toestaan van (meer) dakopbouwen zal deze karakteristieke bebouwing onherstelbaar aantasten. Dit levert strijd op met het aanwijzingsbesluit als beschermd stadsgezicht en met het evenredigheidsbeginsel (art. 3:4 Awb). Niet is gebleken dat uw raad onderzoek heeft gedaan naar de effecten van het toestaan van dakopbouwen voor het rijksbeschermd stadsgezicht. Gelet hierop acht het Wijkoverleg het huidige plan tevens in strijd met artikel 3:2 Awb.
- 2.5 Daarnaast leveren extra dakopbouwen een verhoogde parkeerdruk op, en dat in een wijk waar al een zeer hoge parkeerdruk is, hoger dan 90%. Dat wil zeggen dat de huidige bewoners al moeite hebben om een parkeerplaats te vinden. Nu het parkeerbeleid op het punt staat gewijzigd te worden,³ kan het Wijkoverleg er niet op vertrouwen dat de parkeerdruk niet zal toenemen indien er extra dakopbouwen gebouwd worden. Het lijkt juist in de lijn der verwachting te liggen dat de parkeerdruk wel toeneemt. Immers: bij dakopbouwen en bijgebouwen is redelijkerwijs te verwachten dat het gemiddeld aantal auto's per huishouden toeneemt.⁴ Uw raad concludeert bovendien in de plantoelichting dat onder het huidige parkeerbeleid de parkeerdruk een belemmering vormt voor het toestaan van dakopbouwen. Uw raad wil deze (juridische) belemmering voor dakopbouwen wegnemen door nieuw parkeerbeleid en door een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid voor dakopbouwen.⁵ Hieruit volgt dat het kennelijk de wens is van uw raad om dakopbouwen toe te staan en misschien zelfs te stimuleren, ondanks het feit dat dit onder het huidige parkeerbeleid niet zou kunnen. Het Wijkoverleg meent echter dat er goede redenen zijn dat het huidige parkeerbeleid aan nieuwe dakopbouwen in de weg staat. Immers: de huidige bewoners hebben gelet op de parkeerdruk van 90% al moeite om een parkeerplaats te vinden.
- 2.6 *In ieder geval* geldt dat de gemeente nader onderzoek moet doen indien zij zulke flexibele regels ten aanzien van dakopbouwen, met te verwachten (negatieve) gevolgen voor leefbaarheid en in het bijzonder de parkeerdruk, wenst op te nemen in het bestemmingsplan. Gelet hierop acht het Wijkoverleg het huidige plan in strijd met artikel 3:2 en 3:46 Awb. De combinatie van het huidige plan, waarin dakopbouwen (ten onrechte) zijn toegestaan, met een aangekondigde wijziging van het parkeerbeleid levert veel rechtsonzekerheid op. Ook dit acht het Wijkoverleg in strijd met artikel 3:2 en 3:46 Awb.
- 2.7 Daar komt bij dat er onder het nieuwe plan geen sprake is van een uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen in de wijk. Sterker nog, uit de toelichting volgt dat uw raad een toename van de parkeerdruk verwacht vanwege het invoeren van betaald

² Zie bijlage 12 bij de planregels.

³ Zie plantoelichting p. 77.

⁴ Zo volgt overigens ook uit de Nota parkeernormen Den Haag (RIS 181571), waarin een relatie wordt gelegd tussen het bruto vloeroppervlak van een woning en het aantal benodigde parkeerplaatsen.

⁵ Zie de plantoelichting p. 77, onder paragraaf 5.2.2.4.

parkeren in de omliggende woonbuurten.⁶ Gelet hierop stelt het Wijkoverleg dat uw raad niet aan de verplichting heeft voldaan om bij het bepalen van het aantal benodigde parkeerplaatsen uit te gaan van een representatieve invulling van hetgeen ingevolge het plan planologisch maximaal mogelijk is.⁷ Uit de Nota parkeernormen Den Haag (RIS 181571) volgt dat uw raad uitgaat van een relatie tussen het bruto vloeroppervlak van een woning en het aantal benodigde parkeerplaatsen. Bij het bouwen van een dakopbouw neemt het bruto vloeroppervlak toe en daarmee derhalve ook het aantal benodigde parkeerplaatsen. Uw raad heeft derhalve niet inzichtelijk gemaakt wat de uitbreidingen in dakopbouwen betekent voor de parkeersituatie. Gelet hierop stelt het Wijkoverleg zich op het standpunt dat de huidige formulering van artikel 18.4, sub a van de planregels in strijd is met artikel 3:2 en 3:46 Awb.

- 2.8 Het Wijkoverleg verwijst in dit kader naar de tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de raad van State (verder: de Afdeling) van 19 februari 2014 (ECLI:NL:RVS:2014:584) inzake het bestemmingsplan “Bezuidenhout”. In deze uitspraak heeft de Afdeling het bestemmingsplan “Bezuidenhout” vernietigd, omdat uw raad bij dat bestemmingsplan, net zoals bij onderhavig bestemmingsplan, niet inzichtelijk had gemaakt wat de uitbreidingen van dakopbouwen zouden betekenen voor de parkeersituatie. Het Wijkoverleg is van oordeel dat uw raad in het huidige bestemmingsplan dezelfde fout maakt en acht het bestemmingsplan dan ook niet juridisch houdbaar.
- 2.9 Het enkele feit dat uw raad onder artikel 18.4, sub a onder 2 van de planregels heeft opgenomen dat de parkeerdruk niet mag toenemen door het bouwen van een dakopbouw is niet afdoende om het plan juridisch houdbaar te maken, zeker nu onduidelijk is hoe de parkeerdruk onder het nieuwe beleid gemeten gaat worden en nu onduidelijk is hoe een ‘toename’ van parkeerdruk in het nieuwe beleid gemeten gaat worden. Immers, uw raad wil het parkeerbeleid aanpassen juist om dakopbouwen in wijken met een zeer hoge parkeerdruk, zoals het Statenkwartier, mogelijk te maken.
- 2.10 Gelet op hetgeen hierboven is overwogen, verzoekt het Wijkoverleg uw raad de aanwijzingen ‘specifieke bouwaanduiding – dakopbouw 1’ en ‘specifieke bouwaanduiding – dakopbouw 2’ te schrappen en dakopbouwen in het gehele plangebied te verbieden.

3 Bijgebouwen

- 3.1 Uit artikel 18.2.2 van de planregels volgt dat uw raad bij alle percelen met bestemming ‘Wonen – 1’, een zeer groot deel van het plangebied, aan- en bijgebouwen wil toestaan, mits deze aan bepaalde voorwaarden voldoen.
- 3.2 Eveneens zijn bijgebouwen toegestaan bij alle percelen met bestemming

⁶ Zie toelichting p. 24. De mogelijkheid tot uitbreiding die uw raad ziet op de Willem de Zwijgerlaan en de Kranenburgweg zijn bovendien niet reëel nu deze locaties betrokken zijn in het proces van de tracékeuze voor de OV-verbinding naar het Norfolkterrein.

⁷ Zie de uitspraak van de Afdeling van 9 oktober 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1426.

'Dienstverlening' (zie artikel 5.2.2 onder f planregels), 'Gemengd – 2' (zie artikel 7.2.2 onder f planregels), 'Horeca' (zie artikel 10.2.2 onder f planregels) en 'Kantoor' (zie artikel 11.2.2 onder f planregels). Hierbij is bovendien een binnenplanse afwijkmogelijkheid opgenomen voor grotere bijgebouwen (artikelen 5.3, 7.3, 10.3 en 11.3 van de planregels).

- 3.3 Ten aanzien van het toestaan van aan- en bijgebouwen volgt wat betreft de toenemende parkeerdruk niet hoe en of uw raad hiermee in het bestemmingsplan rekening heeft gehouden. Bij het toevoegen van een aan- of bijgebouw neemt de vloeroppervlakte van de woning toe. Gelet op de Nota parkeernormen Den Haag zou uw raad bij het scheppen van de mogelijkheid tot het laten toenemen van het bruto woonoppervlak rekening moeten houden met een toenemende parkeerdruk.
- 3.4 Zoals het Wijkoverleg reeds onder punt 2.5 tot 2.9 heeft aangegeven, heeft uw raad in het voorliggende bestemmingsplan op geen enkele wijze geformuleerd hoe deze toenemende parkeerdruk wordt opgevangen of zelfs kán worden opgevangen. Bij het toestaan van aan- en bijgebouwen is dit des te klemmender, nu deze in een zeer groot gedeelte van het plangebied zijn toegestaan zonder aanvullende voorwaarden (in veel gevallen zullen zulke bouwwerken zonder omgevingsvergunning voor bouwen ex art. 2.1 lid 1 onder a Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) kunnen worden opgericht) en derhalve voor een zeer forse toename van de parkeerdruk zullen (kunnen) zorgen. Hier had aanvullend onderzoek naar gedaan moeten zijn.
- 3.5 Overigens is het Wijkoverleg van mening dat het in de wijk Statenkwartier niet mogelijk is om genoeg parkeerplaatsen te scheppen voor alle mogelijke aan- en bijgebouwen die zijn toegestaan zonder het rijksbeschermd stadsgezicht onherstelbaar aan te tasten.
- 3.6 Daarnaast is het Wijkoverleg van oordeel dat het in het gehele plangebied toestaan van aan- en bijgebouwen het rijksbeschermd stadsgezicht zeer ernstig aan zal tasten. Gelet op het feit dat een groot deel van het Statenkwartier bestaat uit herenhuisen met hoge plafonds, kunnen aan- en bijgebouwen bijna vier meter hoog worden. Dergelijke gebouwen zouden de wijk in grote mate veranderen en ontsieren.
- 3.7 Een belangrijk onderdeel van de prettige en rustige uitstraling van de wijk zijn de tuinen aan de achterkant van de huizen. Door op dergelijke grote schaal aan- en bijgebouwen toe te staan, vreest het Wijkoverleg voor volgebouwde tuinen en verstening van de wijk.
- 3.8 Nergens volgt uit dat uw raad onderzoek heeft gedaan naar het effect van het toestaan van aan- en bijgebouwen, op een dergelijke grote schaal voor het rijksbeschermd stadsgezicht. Ook is niet duidelijk hoe zich dit verhoudt tot art. 36 Monumentenwet en het aanwijzingsbesluit als rijksbeschermd stadsgezicht.
- 3.9 In paragraaf 3.4.3 van de toelichting stelt uw raad dat vanwege de aanwijzing tot rijksbeschermd stadsgezicht er in vrijwel het gehele plangebied geen sprake is van vergunningsvrij bouwen. De aan- en bijgebouwenregeling van de planregels bevat

echter geen eis van een omgevingsvergunning voor bouwen van aan- of bijgebouwen. Vanuit de wetgeving is er een vergunningplicht voor al hetgeen valt onder artikel 2.1, eerste lid, onder f Wabo (het slopen, verstoren of wijzigen van een monument) en artikel 2.1, eerste lid, onder h Wabo (het slopen van een bouwwerk in een rijksbeschermd stadsgezicht). Er is vanuit de wetgeving derhalve geen algemene vergunningplicht voor het bouwen van (losstaande) bijgebouwen. Bovendien zijn lang niet alle panden in het plangebied beschermde monumenten, dus ook voor lang niet alle panden geldt de vergunningplicht van artikel 2.1, eerste lid, onder f Wabo. Gelet hierop is er sprake van een tegenstrijdigheid tussen de planregels en de toelichting. Dit is in strijd met artikel 3:2 Awb.

- 3.10 Gelet op hetgeen hierboven is overwogen verzoekt het Wijkoverleg uw raad primair om de mogelijkheden die de planregels bieden voor het bouwen van aan- en bijgebouwen te schrappen. Subsidiair verzoekt het Wijkoverleg uw raad om de planregels in overeenstemming te brengen met hetgeen gesteld is in de toelichting en een vergunningplicht in te voeren voor het bouwen van aan- en bijgebouwen.

4 Woningssplitsing

- 4.1 Het Wijkoverleg is positief over de regel dat in het Statenkwartier splitsing alleen middels een omgevingsvergunning is toegestaan (zie artikel 18.4, sub b en artikel 19.3 sub b van de planregels). Daarnaast is het Wijkoverleg positief over de regel dat binnen tien jaar na het verlenen van een vergunning voor een dakopbouw geen splitsingsaanvraag in behandeling zal worden genomen.⁸
- 4.2 Op alle gronden met bestemming 'Wonen – 1' of 'Wonen – 2' staat uw raad, onder voorwaarden, woningssplitsing toe.
- 4.3 Het aantal grondgebonden eengezinswoningen in Den Haag bedraagt nog maar 20%.⁹ Het toestaan van woningssplitsing op een dergelijke grote schaal zal dit percentage alleen nog maar verder naar beneden brengen. Een dergelijk laag percentage brengt de leefbaarheid van de stad in gevaar.
- 4.4 Het toestaan van woningssplitsing heeft als gevolg dat er toenemende geluidshinder zal zijn en bovendien dat het aantal verkeersbewegingen en de parkeerdruk zullen toenemen. Nergens volgt uit dat uw raad onderzoek heeft uitgevoerd naar de vraag of woningssplitsing in de wijk Statenkwartier ruimtelijk aanvaardbaar is. Hoewel uw raad als voorwaarde voor de splitsing stelt dat geen sprake mag zijn van 'onevenredige aantasting van het woon- en leefmilieu en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden', volgt hieruit niet dat er sprake is geweest van een onderzoek naar de effecten van veelvuldige woningssplitsing in het Statenkwartier. Bovendien is deze voorwaarde ruim geformuleerd en lijkt het waarschijnlijk dat de meeste splitsingen zullen worden toegestaan. Immers, het is – zonder nader onderzoek – niet gemakkelijk te onderbouwen dat (nog) één splitsingsvergunning het woon- en leefmilieu onaanvaardbaar zal aantasten. Nergens volgt uit dat uw raad de woningssplitsingen enkel een beperkt aantal keren toe zal staan. Gelet

⁸ Dit volgt uit de "beleidregel bouwkundig splitsen dakopbouwen", RIS 270113.

⁹ Zie "Den Haag in Cijfers", <http://www.denhaag.buurtmonitor.nl/>

hierop maken de huidige planregels bijna onbeperkte woningsplitsing mogelijk.

- 4.5 Het feit dat het college een vergunning dient te verlenen voor de woningsplitsing, maakt niet dat er afdoende rekening is gehouden met de ruimtelijke effecten van de splitsing. Immers, bij de vergunningverlening worden niet alle ruimtelijke aspecten van de woningsplitsing meegenomen in de afweging. Gelet hierop is het Wijkoverleg van oordeel dat het bestemmingsplan in strijd met artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening en art. 3:2 Awb.
- 4.6 Het Wijkoverleg verwijst in dit kader naar de uitspraak van de Afdeling van 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:405, ten aanzien van het bestemmingsplan “Regentesse-/Valkenboskwartier”. In dat bestemmingsplan had uw raad, net zoals in onderhavig plan, onvoldoende onderzoek gedaan naar de ruimtelijke effecten van het toestaan van woningsplitsing. Gelet hierop heeft de Afdeling het bestemmingsplan “Regentesse-/Valkenboskwartier” vernietigd. Hoewel er sinds die uitspraak van de Afdeling een nieuwe Huisvestingsverordening is ingevoerd (“Huisvestingsverordening 2015”), zijn de afwijzingsgronden voor een vergunning tot woningsplitsing niet gewijzigd.
- 4.7 Het enkele feit dat in de bestemmingsplanregels is opgenomen dat woningsplitsing niet is toegestaan indien dit een ‘onevenredige aantasting van het woon- en leefmilieu en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden’ oplevert, maakt niet dat er hiermee voldoende rekening is gehouden met de ruimtelijke effecten van woningsplitsingen. Hierbij wijst het Wijkoverleg erop dat indien er in een straat reeds meerdere woningsplitsingen zijn toegestaan, het voor de gemeente steeds lastiger zal worden om te motiveren waarom de ene extra aangevraagde woningsplitsing in die straat een ‘onevenredige aantasting’ zal vormen.
- 4.8 In dit kader wijst het Wijkoverleg uw raad graag – als *best practice* – op de uitspraak van de Afdeling van 3 juni 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:1758) ten aanzien van het bestemmingsplan van de stad Groningen. In het bestemmingsplan had de gemeenteraad Groningen woningsplitsingen, behoudens een paar uitzonderingen, in de gehele stad verboden. De gemeenteraad Groningen wil met dit, overkoepelende, bestemmingsplan de woningvoorraad voor gezinnen behouden en de ruimtelijke effecten op de leefbaarheid in woonwijken van ongecontroleerde splitsing in appartementen beperken. Graag zou het Wijkoverleg zien dat uw raad het voorbeeld van de stad Groningen volgt.
- 4.9 Daarnaast merkt het Wijkoverleg op dat uw raad ook ten aanzien van woningsplitsing geen onderzoek heeft gedaan naar de effecten hiervan op de toenemende parkeerdruk. Hoewel uw raad in de planregels onder artikel 18.4 sub b onder 3 en artikel 19.3 sub b onder 3 opmerkt dat de parkeerdruk niet hoger mag zijn, of dat de parkeerbehoefte op eigen terrein moet worden opgelost, biedt dit geen afdoende (rechts)zekerheid. In dit kader wijst het Wijkoverleg erop dat uw raad aangeeft dat het parkeerbeleid binnenkort gewijzigd gaat worden. Gelet hierop is zeer onduidelijk hoe de parkeerbehoefte en parkeerdruk in de toekomst gemeten gaan worden. Het Wijkoverleg verwijst naar hetgeen reeds is opgemerkt onder punt

2.5 tot 2.9.

- 4.10 In dit kader merkt het Wijkoverleg bovendien op dat het Wijkoverleg het oplossen van parkeerdruk op eigen terrein een onwenselijke ontwikkeling acht. Dit zorgt er immers voor dat mensen een parkeerplaats gaan creëren in hun voortuin, wat voor ontsiering van de straten en aantasting van het karakteristieke straatbeeld zorgt. Nogmaals, het Statenkwartier is een rijksbeschermd stadsgezicht. De voortuinen zijn een essentieel onderdeel van dit stadsgezicht. Door te stellen dat de parkeerbehoefte op eigen terrein kan worden opgelost indien men de woning wil splitsen, stimuleert de gemeente de aantasting van het straatbeeld. Gelet hierop acht het Wijkoverleg deze optie dan ook in strijd met een goede ruimtelijke ordening en met het beschermende karakter dat dit bestemmingsplan dient te hebben (ook gelet op art. 36 Monumentenwet).
- 4.11 Gelet op hetgeen hierboven is overwogen verzoekt het Wijkoverleg uw raad primair om de bepalingen onder artikel 18.4 sub b en 19.3 sub b van de planregels te schrappen. Subsidiair verzoekt het Wijkoverleg uw raad om uit artikel 18.4 sub b onder 3 en 19.3 sub b onder 3 van de planregels de mogelijkheid te schrappen dat de parkeerbehoefte volledig op eigen terrein wordt opgelost.

5 Tuinen

- 5.1 In paragraaf 3.4.3 van de plantoelichting merkt uw raad op dat waar mogelijk de 'echt groen ingerichte delen van de voortuinen' als 'Tuin' moeten worden bestemd. Uit artikel 13 van de planregels volgt dat in een tuin geen gebouwen gebouwd mogen worden en dat bouwwerken, geen gebouwen zijnde, in beginsel enkel tot een hoogte van 1 meter zijn toegestaan. Bovendien is het niet toegestaan binnen deze bestemming te parkeren.
- 5.2 Het Wijkoverleg is zeer verheugd met deze regels voor tuinen en met het streven van uw raad om waar mogelijk de echt groen ingerichte delen van de voortuinen als 'Tuin' te bestemmen.
- 5.3 Helaas moet het Wijkoverleg echter constateren dat uw raad slechts zeer spaarzaam gebruik heeft gemaakt van uw bevoegdheid om tuinen ook concreet als zodanig te bestemmen. In het grootste gedeelte van de wijk zijn de voortuinen niet als zodanig bestemd. Enkel de tuinen aan een gedeelte van de Eisenhowerlaan, de Johan van Oldenbarneveltlaan, het Rooseveltplantsoen en de Frankenslag zijn als zodanig bestemd. Graag zou het Wijkoverleg zien dat uw raad ook de tuinen aan de volgende straten als zodanig bestemd: [nog in te vullen...]
- 5.4 Uit de toelichting bij het besluit tot het aanwijzen van het Statenkwartier als rijksbeschermd stadsgezicht volgt dat de groene voortuinen worden genoemd als een belangrijk karakteristiek van de wijk. Gelet hierop is het in strijd met het verplicht beschermende karakter van dit bestemmingsplan (art. 36 Monumentenwet) om deze voortuinen niet als zodanig te bestemmen.¹⁰

¹⁰ Zie de toelichting rijksbeschermd stadsgezicht (bijlage 8 bij de planregels), p. 4.

- 5.5 Daarnaast betreft het Wijkoverleg het feit dat uw raad geen enkele achtertuin heeft bestemd als 'Tuin'. Graag zou het Wijkoverleg zien dat uw raad ook de achtertuinen als zodanig bestemt, zodat dit groen van de wijk beschermd wordt. Rustige groene achtertuinen zijn zeer belangrijk voor het leefklimaat van de wijk.
- 5.6 In aanvulling hierop verzoekt het Wijkoverleg uw raad om in de planregels ten aanzien van tuinen een regel op te nemen die het volledig 'verstenen' van tuinen verbiedt, of hier een vergunningplicht voor stelt. Het is mogelijk een aanlegvergunning verplicht te stellen voor het verharden van oppervlaktes: zie de uitspraak van de Afdeling van 12 februari 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AF4405. Behalve het feit dat rustige groene achtertuinen zeer belangrijk zijn voor het leefklimaat van de wijk, zijn groene achtertuinen ook van fundamenteel belang voor het klimaat en de natuur. Het Wijkoverleg merkt hierbij op dat de gemeente Den Haag aangesloten is bij de actie 'Steenbreek' en derhalve het belang van groene achtertuinen onderschrijft.¹¹

6 Overige opmerkingen

- 6.1 De horeca binnen het plangebied bevindt zich met name aan de Frederik Hendriklaan. De horeca-concentratie is door recente toevoegingen aan deze straat aanmerkelijk toegenomen. Binnen de huidige planregels wordt voor maximaal twintig procent, of met een omgevingsvergunning dertig procent, horeca toegestaan. Gelet op de rustige, karakteristieke uitstraling van de wijk acht het Wijkoverleg (te) veel horeca onwenselijk.
- 6.2 Bovendien heeft uw raad geen onderzoek uitgevoerd naar het effect van een toename van de horeca-concentratie op de wijk. Nu het een conserverend bestemmingsplan betreft, zou er niet grootschalig nieuwe horeca mogen worden toegestaan. Het huidige bestemmingsplan maakt nieuwe horeca echter wel mogelijk. Het wijkoverleg acht dit in strijd met het conserverende en beschermende karakter van het bestemmingsplan en aldus met art. 3.1 Wro, art. 3:2 Awb en art. 36 Monumentenwet.
- 6.3 Daarnaast heeft uw raad geen regels opgenomen over het terugdringen van overlast van geparkeerde fietsen aan de Frederik Hendriklaan. Graag zou het Wijkoverleg zien dat uw raad zorgt voor voorzieningen voor fietsparkeren aan de Frederik Hendriklaan. De huidige wijze van fietsparkeren tast het rijksbeschermd stadsgezicht aan en is derhalve in strijd met een goede ruimtelijke ordening en aldus met art. 3.1 Wro, art. 3:2 Awb en art. 36 Monumentenwet.
- 6.4 Het Wijkoverleg verzoekt uw raad om artikel 30.1 onder a en b van de planregels te schrappen. Deze regels maken afwijkingen ten aanzien van de bouwregels van het bestemmingsplan mogelijk. Nu het – conform art. 36 Monumentenwet – een beschermend bestemmingsplan ten aanzien van een rijksbeschermd stadsgezicht betreft waar bovendien geen grote nieuwe ontwikkelingen te verwachten zijn, acht het Wijkoverleg een dergelijke brede afwijkingsmogelijkheid onnodig en onzorgvuldig.

¹¹ Zie: <http://www.operatiesteenbreek.nl/blog/opening-van-operatie-steenbreek-in-den-haag/>

- 6.5 Uit de toelichting rijksbeschermd stadsgezicht volgt dat de boombeplanting langs de Statenlaan, Van Boetzelaerlaan en de Prins Mauritslaan in sterke mate het beeld van de wijk bepalen. Het Wijkoverleg is dan ook verheugd dat uw raad deze groenstroken heeft bestemd als 'Groen' (artikel 9 van de planregels). Gelet op de rijke laanbeplanting in de (aan te vullen) zou het Wijkoverleg graag zien dat uw raad deze ook bestemd als groen, zodat deze niet bestraat worden of als parkeerplaats worden gebruikt.
- 6.6 Nu bovendien de bomenrijen van de Statenlaan, Van Boetzerlaerlaan en de Prins Mauritslaan zeer beeldbepalend zijn, verzoekt het Wijkoverleg uw raad om deze bomen als "beeldbepalend" te bestemmen, zodat deze niet zonder ontheffing gekapt mogen worden. Het Wijkoverleg verzoekt uw raad om bij deze ontheffing een herbeplantingsverplichting op te nemen, waarbij er een boom van dezelfde staturus herbeplant dient te worden, als vervanging voor de gekapte boom.
- 6.7 Tevens grijpt het Wijkoverleg deze gelegenheid aan om erop aan te dringen dat de middenbermen in de beeldbepalende straten en lanen van het Statenkwartier in een betere staat worden gebracht, bij voorkeur met een voor deze 100-jarige wijk kenmerkende bestrating en authentieke verlichting
- 6.8 Het Wijkoverleg vraagt ook de aandacht van uw raad voor de gevaarlijke situatie voor fietsers op de Frederik Hendriklaan tussen de Statenlaan en de Prins Mauritslaan. Door de combinatie van het tramtracé en de illegaal, geparkeerde voertuigen op de rijbaan ontstaan er regelmatig gevaarlijke situaties. Een meer fietsveilige situatie zou met een andere weginrichting, eventueel vast te leggen in het bestemmingsplan, gerealiseerd kunnen worden.
- 6.9 Het Wijkoverleg merkt op dat de opsomming van monumenten onder paragraaf 2.3.1.4 van de plantoelichting niet volledig is. Zo missen de Eisenhowerlaan 130 en 132 als rijksmonument, net zoals Scheveningseweg 52. Onder de gemeentelijke monumenten mist de Statenlaan 3. Voorts ligt het adres Catsheuvel 30 buiten het plangebied en dient dus uit deze lijst te worden geschrapt. Dit betreft een zorgvuldigheidsgebrek (strijd met art. 3:2 Awb).
- 6.10 Ook komen in de plantoelichting nog verwijzingen voor naar instellingen die niet meer onder de gegeven naam bestaan (zoals Stadsgewest Haaglanden, dit moet zijn de Metropoolregio Rotterdam Den Haag). Dit is in strijd met de vereiste zorgvuldigheid (art. 3:2 Awb).
- 6.11 Het wijkoverleg betreurt dat de actualisatie van dit bestemmingsplan niet is aangegrepen om nadere bouwkundige en kwaliteitseisen te stellen aan de ambulante handel en kiosken op de Frederik Hendriklaan. Ook wordt de kans gemist om de ambulante handel en kiosken te stimuleren te verplaatsen naar (leegstaande) winkelpanden dan wel naar zijstraten. Deze passieve opstelling leidt niet tot de door ons dringend noodzakelijk geachte kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte op de Fred, waarbij meer ruimte wordt gegeven aan voetgangers en fietsers. Wij zien anno 2015 geen grondslag om op dit punt vast te houden aan

bestaande rechten en verzoeken de gemeente op dit punt haar in het concept-bestemmingsplan neergelegde opvattingen te herzien.

- 6.12 Het wijkoverleg vraagt de gemeente haast te maken met een herinrichting van de Frederik Hendriklaan, Wij denken aan meer ruimte voor voetgangers door bredere trottoirs, een herbestrating van de trottoirs met een passende uitstraling, authentieke verlichting, meer bomen en groen, meer mogelijkheden om fietsen te parkeren, terugdringen van de ambulante handel, bankjes op straat, maatregelen om het parkeren te beheersen etc.

7 Conclusie

- 7.1 Gelet op het bovenstaande meent het Wijkoverleg dat het ontwerpplan 'Statenkwartier' niet ongewijzigd kan worden vastgesteld. Het Wijkoverleg verzoekt uw raad om met het bovenstaande rekening te houden bij een gewijzigd vast te stellen bestemmingsplan voor deze wijk en de benodigde nadere onderzoeken te verrichten.
- 7.2 Wanneer er een hoorzitting wordt georganiseerd door de gemeente ten aanzien van dit ontwerpbestemmingsplan, dan licht het Wijkoverleg haar zienswijze graag nader mondeling toe.

Hoogachtend,

Stichting Wijkoverleg Statenkwartier